

Prywatne życie łąki

Przekład Maciej Miłkowski.

Wydawnictwo Poznańskie, Poznań
2017

To najbardziej inteligentna i wciągająca książka przyrodnicza, jaką będziecie mieli przyjemność przeczytać! Pięknie napisana, refleksyjna, a zarazem dowcipna opowieść człowieka, który z czułością i pasją podpatruje pory roku mijające jedna po drugiej na łące tętniącej życiem. John Lewis-Stempel, mieszkający na pograniczu Anglii i Walii, nie tylko obdarzony jest zmysłem uważnej i życzliwej obserwacji, ale też wszechkoźerną, typowo angielską ciekawością. Autor poznał rozmaite gatunki roślin i zwierząt żyjących w jego okolicy i potrafi o nich opowiadać w niezrównany oraz

zachwycający sposób. Kto raz zanurzy się w ten poetycki świat pieszych wędrówek po terenach Herefordshire, ten na zawsze zmieni sposób myślenia o otaczającej przyrodzie. „Prywatne życie łąki” zostało uhonorowane prestiżową brytyjską nagrodą dla najlepszych książek przyrodniczych – The Wainwright Prize 2015.

Za wydawcą

Opis

Książka Lewisa-Stempela – to opowieść o życiu na farmie rozpisana na 12 kolejnych miesięcy roku. Każdy miesiąc ma swój emblemat w postaci charakterystycznego dla niego gatunku zwierząt lub roślin, na przykład podtytułem dla lutego jest kawka zwyczajna, dla lipca – czarcikęs łąkowy, dla grudnia zaś – lis. Zasadniczy trzon opowieści przybiera postać dziennika. Dziennikowe zapisy rejestrują nie tylko prace rolnicze, ale i obserwacje przyrodnicze prowadzone na łąkach okalających gospodarstwo. Jedne i drugie wykonywane są z pasją. Czasami narracja dziennikowa ustępuje miejsca dygresjom układającym się w esej o kulturze pogranicza Anglii i Walii, ze szczególnym uwzględnieniem kultury rolniczej. Tym, co decyduje o atrakcyjności tej opowieści, jest przede wszystkim ujmujące umiłowanie przyrody przez Lewisa-Stempela. Ujmujące – czułością wobec roślin i zwierząt, potraktowanych jako współtwórcy ludzkiej kultury. Bohater tych zapisów daleki jest od idealizowania przyrody, a zarazem dostrzega jej mądrość – dziedzictwo, na którym zbudowana została ludzka kultura. Uwagi konstatujące ten związek sprawiają, że cała opowieść układa się w kalendarz agrarno-liturgiczny, z mocnym akcentem na ten pierwszy człon. 2 lutego farmer notuje: „Drugi lutego, Matki Bo-

skiej Gromniczej. To dzień, gdy wedle starożytnego zwyczaju pole »zatrzymuje się« lub »zamyka«, zabierając z niego cały inwentarz. [...] W łąkach kwiatowych oprócz piękna ukryty był również język symboli. Pierwiosnek symbolizował klucze Matki Boskiej, stokrotka oznaczała czystość, niezapominajka oczy Najświętszej Pani, a naparstnica jej rękawiczki” (s. 57). W zapisach z grudnia – poświęconego lisowi – Lewis-Stempel notuje uwagę: „Chociaż lubię mojego wypchanego lisa, nigdy nie zaprzyjaźniłem się z żywym zwierzęciem – zabójcą naszych kurczaków, kaczek i jagniąt. Szanuję lisy, lecz ich nie lubię. Mój ambiwalentny stosunek do lisów dobrze wyraża to, że jestem jedyną znaną sobie osobą, która zarówno polowała na lisy z końskiego grzbietu, jak i działała na rzecz zakazania polowań na nie” (s. 277). To symptomatyczne wyznanie – pozornie niekonsekwentne, w całości rozważań w pełni przekonujące. Stosunek Lewisa-Stempela do przyrody pozbawiony jest sentymentalizmu, a zarazem naznaczony akceptacją dla uprzywilejowanego miejsca człowieka na ziemi. Ten przywilej – to w niemałej mierze możliwość nazywania roślin i zwierząt; stąd w książce liczne uwagi dotyczące historii języka i literatury, w których „prywatne życie łąki” zostało utrwalone.

Autor

John Lewis-Stempel łączy pisarstwo i rolnictwo. Pisywał dla „Sunday Express” oraz dla magazynu „Country Life”. Dwukrotnie otrzymał nagrodę Wainwright Prize przyznawaną autorom książek o tematyce przyrodniczej i podróżniczej. Mieszka z żoną i dwójką dzie-

ci na farmie w Herefordshire. W roku 2017 ukazała się kolejna jego książka – tym razem poświęcona życiu sów.

Tematy do dyskusji

- Na czym polega preferowany przez autora sposób życia na farmie?
- Czy w literaturze polskiej można znaleźć podobny sposób opowiadania o przyrodzie?
- Jaką funkcję pełnią przywołania motywów kulturowych w opowieści Lewisa-Stempela?
- Jak opisać stosunek autora do przyrody?
- Czy pochwała życia na farmie jest tutaj zarazem formą ucieczki od świata poddanego przemianom cywilizacyjnym?

Możliwy ciąg dalszy

Prywatne życie łąki – to jedyna przetłóżona na język polskie książka Lewisa-Stempela. Czytelnicy postępujący się językiem angielskim mogliby sięgnąć do książki *Where Poppies Blow: The British Soldier, Nature, The Great War*. Tematyka przyrodnicza spleta się w niej z tematyką historyczną i wojskową, które są innym, ważnym obszarem zainteresowań autora. Z książek polecanych przez Lewisa-Stempela przetłóżono na język polskie dwie:

- J. Herriot: *Jeśli tylko potrafiłyby mówić*. Przetł. I. Doleżał-Nowicka, Z. A. Królicki. Kraków 2015 [rzec o pracy wiejskiego weterynarza w górach Yorkshire].
- B. Hines: *Kes*. Przetł. M. Zborowska. Poznań 1996 [rzec o przyjaźni chłopca z sokołem].

Poleca

Tomasz Garbol – literaturoznawca i krytyk literacki. Interesuje się problematyką dotyczącą sacrum w literaturze, szczególnie w poezji współczesnej. Dyrektor Ośrodka Badań nad Literaturą Religijną KUL. Publikował m. in. w „Języku Polskim”, „Pamiętniku Literackim”, „Ruchu Literackim”, „Znaku”.

